

Vaš početak u Appenzell Ausserrhoden – Kontrolna lista

[odmah nakon dolaska](#)
[u roku od 3 mjeseca](#)
[tokom prve godine](#)

odmah nakon dolaska

Dobrodošli! U ovom odjeljku pronaći ćete pregled najvažnijih koraka koje biste trebali poduzeti odmah nakon dolaska.

1. Prijava

► Da li ste **se prijavili u opštini**?

U roku od 14 dana nakon dolaska morate se lično prijaviti u opštini u kojoj živite.

Ponesite ličnu kartu i ugovor o najmu.

- [Opštine / Kontakti za prijavu stanovnika](#)
-

2. Dozvola boravka

► Da li ste dobili svoju **dozvolu boravka**?

U zavisnosti od zemlje porijekla i razloga boravka, potrebna je određena dozvola.

Odeljenje za migracije je odgovorno za izdavanje dozvola. Vi ste lično odgovorni za produženje dozvole boravka i morate na vrijeme dostaviti svu potrebnu dokumentaciju.

- [Zahtjevi i informativni listovi](#)
 - [Kontakt Odeljenje za migracije](#)
-

3. Početni informativni razgovor

► Služba za integraciju nudi **početne informativne razgovore** uz prevod, kako biste imali dobar početak. INFI Vam takođe stoji na raspolaganju za sva dodatna pitanja.

- [Kontakt Služba za integraciju INFI](#)
-

4. Politički sistem

► Federalizam: U Švajcarskoj, odgovornost dele savez, kantoni i opštine. To se naziva federalizam. Mnoge stvari – kao što su škola, porezi ili socijalna pomoć – funkcionišu drugačije u svakom kantonu. I običaji i tradicije se razlikuju po regionima.

- Karta Švicarske
- Jezici u Švicarskoj

► Demokratsko pravo: U Švajcarskoj pravo da glasaju i biraju imaju samo švajcarski državljani sa navršених 18 godina. Izuzeci postoje u opštinama Trogen, Speicher, Wald i Rehetobel (općinsko pravo glasa), ako osoba živi najmanje 10 godina u Švajcarskoj 5 godina u kantonu.

► Pravo na peticiju: Sve punoletne osobe – uključujući strance – imaju pravo da podnesu peticije vlastima na opštinskom, kantonalnom i saveznom nivou. Peticije mogu sadržati predloge, žalbe ili molbe.

- Brošura „Dobrodošli u Švajcarsku“ na više jezika
-

5. Jezik

► Njemački jezik je ključan za posao, obrazovanje i svakodnevni život. Naučite što prije govoriti njemački za svakodnevnu upotrebu. Postoje jezički kursevi po sniženoj cijeni.

- Letak s trenutnom ponudom kurseva u Appenzell Ausser Rhoden
 - ar.ch / Jeftini kursevi njemačkog jezika u Appenzell Ausser Rhoden
 - sprachtandem.ch / Razgovor s drugim osobama na njemačkom jeziku
 - Uspostavite društvene kontakte radi boljeg učenja jezika
-

6. Porodica i djeca

► Škola: Da li ste prijavili svoju djecu u školu? U Švajcarskoj je škola obavezna. Prijava se vrši direktno u školi na mjestu prebivališta.

- Lista kontakata direktora škola

► **Mladi od 16 godina** mogu dobiti podršku kroz posebne programe za ulazak u obrazovni i radni svijet Švajcarske. Informativna služba za integraciju INFI savjetuje mlade od 16 do 25 godina. Dogovorite termin za savjetovanje.

► Briga o djeci: Roditelji mogu dobiti finansijsku podršku za brigu o djeci, ako su ispunjeni određeni uslovi.

► Igraonica: Igraonice omogućavaju djeci od 2,5 godine da kroz igru nauče njemački i razvijaju socijalne i motoričke vještine – dobra priprema za školu.

- Savjetovanje za majke i očeve
 - Kontakt Informativna služba za integraciju INFI
-

7. Rad

► Imate li sigurno zaposlenje ili ste u potrazi za poslom? U zavisnosti od vaše nacionalnosti, potrebna vam je radna dozvola.

- ar.ch / Zahtevi i informativni listovi za radnu dozvolu
- arbeit.swiss / Job-Room
- Lista „Važne internet berze rada i korisni linkovi“
- Lista agencija za zapošljavanje
- Profesionalno, obrazovno i karijerno savetovanje (osnovno obrazovanje kao temelj)

► Da li poznajete svoja **prava** kao radnik ili radnica? Radno vreme, plata, pravo na odmor i otkaz su zakonom regulisani.

- Infostelle Arbeit / Pravno savetovanje o radnom pravu (4 sata besplatno)
- lohnrechner.ch / kalkulator plaće

► Zna li šta da radite ako postanete **nezaposleni**? Prijavite se na vreme u Regionalni centar za zapošljavanje (RAV).

- RAV / Koraci za prijavu u RAV
 - Biro za prijave Herisau
-

8. Socijalna osiguranja

► Sistem socijalnog osiguranja u Švajcarskoj je složen. Informišite se na vreme kako biste izbegli kasnije probleme. Doprinosi se automatski odbijaju od plate i obuhvataju sledeća osiguranja:

- AHV/IV/EO: Osiguranje za starost, invaliditet i nadoknadu zarade (obavezno osiguranje)
- ALV: Osiguranje za nezaposlenost (za zaposlene)
- BVG: Profesionalno penziono osiguranje (od određenog prihoda)
- Osiguranje od nezgoda (UVG):
 - Ako radite najmanje 8 sati nedeljno, osigurava vas poslodavac.
 - Ako ne radite, morate se osigurati od nezgoda preko zdravstvenog osiguranja.

- *Grafikon socijalnih osiguranja*
 - *Socijalna osiguranja u Švajcarskoj na više jezika*
 - *sovar.ch / Kontakt za socijalna osiguranja*
-

9. Bankovni račun

► Da li ste otvorili švajcarski bankovni račun? Za platu, kiriju i osiguranje potreban vam je račun.

Mnoge banke otvaraju račun tek nakon dobijanja dozvole boravka. Neke banke prihvataju potvrdu o prebivalištu iz opštine (uz naknadu). Raspitajte se koji su dokumenti potrebni u svakom slučaju.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-ar.ch/hr/test/odmah-nakon-dolaska

u roku od 3 mjeseca

Tokom prva tri meseca postoji mnogo tema koje vam mogu pomoći da se snađete u novom životu. Ovde je spisak najvažnijih stvari koje sada treba da obavite.

1. Zdravstveno osiguranje

► Da li ste zaključili **osnovno osiguranje** kod neke zdravstvene osiguravajuće kuće? Zaključenje osiguranja je obavezno u roku od tri meseca – retroaktivno od datuma prijave boravka u Švajcarskoj.

► Dodatna osiguranja su dobrovoljna i pokrivaju dodatne usluge kao što su slobodan izbor bolnice, alternativna medicina ili učešće u troškovima naočara – moraju se zaključiti pre nego što dođe do bolesti.

- Grafika zdravstvenog osiguranja
- comparis.ch / Poređenje zdravstvenih osiguranja
- Zdravstveni sistem Švajcarske na više jezika
- Obavezno zdravstveno osiguranje / Pitanja i odgovori na više jezika
- Brojevi hitnih službi

► Lica sa niskim primanjima mogu podneti zahtev za **umanjenje premije** kod socijalnog osiguranja kantona Appenzell Ausser Rhoden. Rok je do kraja marta. Novodoseljeni mogu podneti zahtev i nakon tog roka, ali samo u godini doseljenja.

- Zahtjev za smanjenje premije

► Oslobađanje od obaveze zdravstvenog osiguranja u Švajcarskoj: U Švajcarskoj je zdravstveno osiguranje u principu obavezno za sve osobe. U Appenzell Ausser Rhoden za nadzor nad ovom obavezom nadležna je „Zajednička ustanova KVG“ u Solothurnu. U posebnim slučajevima moguće je oslobađanje. Više informacija možete pronaći na veb stranici.

- kvg.org / Onlajn zahtev za oslobađanje od osiguranja

2. Stanovanje i svakodnevni život

► Pronaći stan je veoma važno. Tržište stanova se razlikuje u zavisnosti od lokacije. Stanari moraju poštovati određena pravila – na primer o zakupu, otkaznim rokovima i kućnom redu (npr. vreme tišine, korišćenje vešernice).

- comparis.ch / *Tržište nekretnina*
- alle-immobilien.ch / *Sve nekretnine*
- *Besplatno pravno savetovanje za stanarsko i zakupno pravo*

► **Kombinovano osiguranje domaćinstva i lične odgovornosti** Vas štiti ako nenamerno naneseš štetu drugima ili sopstvenom stanu.

- *Poređenje osiguranja odgovornosti i domaćinstva*

► Odlaganje otpada je dobro organizovano. Postoje posebne kese, sabirna mesta i pravila reciklaže – svaka opština ima sopstvene propise. Informišite se na licu mesta.

- [KUH-BAG reciklaža plastike](#)
- [Mapa reciklaže](#)

3. Mediji i komunikacija

► Da li ste instalirali **internet, televiziju i telefon**? Uporedite ponude i ugovore. Obratite pažnju na minimalne rokove trajanja ugovora.

- comparis.ch / *Portal za poređenje mobilnih, internet i TV paketa*

► Svako domaćinstvo u Švajcarskoj mora da plaća naknadu za radio i televiziju – čak i bez sopstvenog uređaja. Firma Serafe automatski šalje račun nakon prijave u opštini. Naknada iznosi oko 335 franaka godišnje po domaćinstvu.

- serafe.ch / *Informacije o naknadi za radio i televiziju*

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-ar.ch/hr/test/subtest-1

tokom prve godine

Tokom prve godine postoje i mnogi drugi zadaci koji Vam mogu pomoći da se dugoročno integrišete u Appenzell Ausserrhoden. Ova kontrolna lista prikazuje najvažnije tačke na koje treba da obratite pažnju.

1. Integracija i zajednički život

► Društveni kontakti su važni za snalaženje u Švajcarskoj. Razgovori sa komšijama, poznanicima ili u udruženjima pomažu u vežbanju jezika i boljem razumevanju lokalnog života.

Ko se angažuje, lakše pronalazi svoje mesto – i uskoro se oseća kao kod kuće.

- Udruženja u Appenzell Ausserrhoden
 - Događaji u Appenzell Ausserrhoden
 - benevol.ch / Volonterski rad
 - Ženski susreti u Appenzell Ausserrhoden
-

2. Diplome, obrazovanje i usavršavanje

► Diplome iz inostranstva moraju biti priznate za određena zanimanja (npr. zdravstvo, obrazovanje, tehničke struke) da biste mogli da radite u Švajcarskoj.

- Provjera – Trebam li priznavanje svoje struke?
- HEKS MosaiQ Ostschweiz - Savetovanje za visoko kvalifikovane doseljenike
- Pregled nadležnih organa i institucija
- Objašnjenje priznavanja diploma – kako postupiti?

► Švajcarska nudi brojne obrazovne programe i stručne obuke – i za odrasle. Informišite se na vreme o odgovarajućim mogućnostima.

- Grafički prikaz obrazovnog sistema
 - Savetovanje za izbor profesije, studija i karijere
 - Stručno savetovanje objašnjeno na više jezika
-

3. Mobilnost

► Uvoz vozila: Ako uvozite automobil iz inostranstva, morate ga registrovati u roku od 12 meseci. Pre uvoza, proverite da li vozilo može biti registrovano u Švajcarskoj – tako izbegavate probleme i kašnjenja.

- Zahtjev za vozilo kao dio preseljeničke imovine za carinu
- Saobraćajna uprava Trogen

► Zamena vozačke dozvole: Vašu stranu vozačku dozvolu takođe treba zameniti u tom roku, inače gubite pravo upravljanja. Osobe izvan EU/EFTA moraju dodatno polagati vozački ispit. Preporučuju se časovi vožnje.

- Zahtev za zamenu vozačke dozvole
- Saobraćajna uprava Trogen

► Javni prevoz u Švajcarskoj je dobro razvijen i pouzdan. Mnogi koriste voz, autobus, tramvaj ili regionalne pretplate kao što su GA ili Halbtax svakodnevno.

- sbb.ch / Najbolje ponude

4. Porezi

► Sa dozvolom boravka tipa B, porez se automatski oduzima od plate (**porez na izvoru**). U većini slučajeva, nije potrebna poreska prijava.

► Sa dozvolom tipa C, morate svake godine podneti poresku prijavu (**redovno oporezivanje**).

Posebnost u Appenzell Ausserrhoden: čak i sa dozvolom B možete podneti poresku prijavu – ako prethodno podnesete zahtev.

- Poreska uprava Appenzell Ausserrhoden
 - comparis.ch / usporedi poreze
 - Zahtev za redovno oporezivanje
-

5. Savetodavne i podrške usluge

► U mnogim opštinama postoje savetodavna mesta koja su besplatna ili povoljna – na primer za pitanja u vezi sa poslom, stanovanjem, porodicom, boravkom ili zdravljem. Ove usluge Vam pomažu da se bolje snađete i pronađete rešenja kada stvari postanu teške.

- *find help / Zdravstvo i socijalna pitanja – pomoć dostupna lako*
- *Pomoć žrtvama SG-AR-AI*
- *Brojevi za hitne slučajeve*
- *Brošura o porodičnom nasilju*

► Kanton omogućava i pravne konsultacije bez naknade. One nude kratke i besplatne savete svim stanovnicima za pravna pitanja. Redovno se održavaju savetodavni termini.

- *Kontakti za pravno savetovanje*
- *Infostelle Arbeit / Pravno savetovanje o radnom pravu (4 sata besplatno)*
- *Besplatno pravno savetovanje za stanarsko i zakupno pravo*
- *Heks Ostschweiz - Savetovalište protiv rasizma i diskriminacije*

6. Portret kantona Appenzell Ausserrhoden

► Appenzell Ausserrhoden je jedan od 26 kantona Švajcarske. Sa 56'641 stanovnikom (2024), spada među manje kantone po broju stanovnika. Za ovaj kanton su karakteristične negovane tradicije i prirodna raznolikost.

- *Kratak portret kantona Appenzell Ausserrhoden*
-

7. Osnovna prava

► U Švajcarskoj su osnovna prava zagantovana Ustavom. Ona važe za sve ljude – bez obzira na poreklo, jezik, pol, veru, starost ili seksualnu orijentaciju.

- Svi ljudi su jednaki pred zakonom.
- Žene i muškarci imaju ista prava.
- Diskriminacija je zabranjena – na primer zbog porekla, vere ili seksualnosti.
- Svaka osoba ima pravo slobodno da bira veru i mišljenje.
- Sloboda mišljenja i sloboda štampe su dozvoljene.
- Istopolni parovi mogu da stupe u brak.
- Niko ne sme biti prebijen ili pretnjom ucenjen. (→ Pomoć kod porodičnog nasilja)

- Savezni ustav
 - Heks Ostschweiz - Savetovalište protiv rasizma i diskriminacije
 - Brojevi hitne pomoći
 - Brošura o porodičnom nasilju
-

8. Obaveze

► Ko živi u Švajcarskoj ima mnoga prava – ali i odgovornosti i obaveze prema društvu. Ove obaveze važe za sve, bez obzira na državljanstvo.

Važne obaveze su (sami ste odgovorni za blagovremeno i tačno izvršenje sledećih zadataka):

- Poštovati zakone i odluke vlasti
- Plaćati poreze i takse
- Zaključiti zdravstveno osiguranje (obavezno za sve)
- Poštovati obavezno školovanje za decu
- Ispuniti obavezu prijavljivanja u slučaju selidbe, promene posla ili spajanja porodice (npr. prijaviti promenu adrese opštini)
- Razdvajati i pravilno odlagati otpad

► Za strance takođe važi:

- Lična odgovornost (sami ste odgovorni za sprovođenje svih potrebnih mera na vreme i ispravno)
- Poštovanje uslova boravka i rada
- Učenje zvaničnog jezika i oprez u vezi sa zaduživanjem

Poštovanje drugih ljudi, okoline i javnih ustanova je takođe deo društvene odgovornosti

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-ar.ch/hr/test/subtest-1-2